

KONTRAVERZE I PARADOKSI KVAZIDEMOKRATSKOG OKVIRA

Nerzuk Ćurak

U ravni zbilje Bosna i Hercegovina je simulacija. U ravni simulacije Bosna i Hercegovina je zbilja. Šta se krije iza ovih retoričkih logija? Da li je u pitanju tek puko, artifičijelno igranje *bodrijarovskim* kategorijama simulakruma i vještačkog konstituiranja problema, ili se u prethodnim paradoksalnim sudovima krije sama bit aktualnog povijesnog časa naše domovine? Bit će da je u pitanju ovo drugo.

Povijest bosanskohercegovačke sadašnjosti uvjetovana je najvažnijim događajem s početka te sadašnjosti, dakle, Dejtonskim mirovnim ugovorom.

Taj Ugovor po svojim političkim dometima je neizvršiv, odnosno Sporazum iz baze Right Peterson uopće nema politički domet, onu vrstu političkog naloga koji omogućuje gradnju uspješne državne zajednice. Kao takav, kao Sporazum izveden "odoka" on je Simulacija, konstrukcija Zbilje na osnovu vanpovijesnih parametara. Upravo kao takav, oktroiran i nametnut od strane Središnje Sile Svijeta, Dejtonski ugovor je Poluga moći kojom se želi pomjeriti svijet Bosne iz povijesnog ležišta, tako što će geopolitički mizanscen postdejtonske države biti proglašen vrhunarnom Zbiljom.

Artifičijelnost dejtonske – postdejtonske države traje devet godina. U tih devet godina izmaštan je vokabular državne tvorevine koji Simulaciji posuđuje plašt smisla čineći je Zbiljom samom. I baš u toj zbilji po realnim parametrima državnog razloga, nema zbilje, nego simulacija koja navješćuje trijumf površnog, epidermalnog, birokratiziranog uma. Uma koji ne sumnja, koji vjeruje u propagandu dejtonske države, u devetogodišnje grozničavo nabacivanje političkog, sigurnosnog,

ekonomskog, čak i kulturnog smisla Holbrookeovoj geopolitičkoj dosjetki.

Tu i nastaje problem.

Artificijelne tvorevine, za razliku od uobičajenog posprdnog odnosa prema njima pod egidom - ma to je vještačko i neće izdržati – objavljuju se u razsredištenom, decentraliziranom svijetu postmoderne kao moguće konstrukcije koje se ne libe *deala* sa bilo kojim subjektom moći, sa samo jednom svrhom i sa samo jednim razlogom: da svom vještačkom geniju priskrbe auru stvarnog, željenog i mogućeg.

Navodno je dejtonska – postdejtonska konstrukcija Bosne i Hercegovine ponajbolji propagandni proizvod utilitarne geopolitike SAD-a koja je u grozničavom traganju za mirom u BiH, zamislila nezamislivo: državu koja će se uprkos svom antidržavnom karakteru puniti državotvornim smislom.

To se nije desilo i to se ne dešava, jer je vodeća transatlantska sila podcijenila snagu nacionalističkih centara propagande i njihovo umijeće da se u društvenoj strukturi dejtonske – postdejtonske države pojave kao njen najvažniji unutrašnji proizvođač. A nacionalistička proizvodnja dejtonske – postdejtonske BiH potvrđuje tu izmaštanu tvorevinu kao željenu realnost Bosne i Hercegovine i njenih ljudi, koji postaju dejtonski zombiji, ukleti vojnici otpora važnim društvenim promjenama.

Suština grozničave propagande etniciziranih dejtonista – dejtoniziranih nacionalista je zaleđivanje BiH u prostoru i vremenu, što odgovara ne samo njima nego i putujućim službenicima međunarodne zajednice za koje BiH jeste najzad pronađena destinacija dobrog života u središtu Evrope. Jer, ne treba zaboraviti, u BiH gosti (međunarodna zajednica) imaju bolji status od domorodačkog stanovništva.

To zaleđivanje, kadriranje BiH u predevropskom, neinstitucionalnom, emocionaliziranom svijetu omogućuje sami politički proizvod – **američka Bosna napuštena od Amerike!** Takva Bosna ima tek uvjetovanu budućnost i široko raspojasanu mogućnost uranjanja u lažne, mitologizirane povijesti iz kojih se crpi suspenzija bosanskohercegovačke političke zajednice kao državnog razloga.

Dejtonska – postdejtonska BiH nema državni razlog, jer je to jedina Bosna i Hercegovina (od postojećih kroz povijest) koja mora izmišljati svoju razložnost u

sadašnjosti, umjesto da je to očigledno! Kao takva, ta državna zajednica je samom sobom korumpirana, odnosno korupcija u dejtonskoj – postdejtonskoj BiH nije samo ista kao sve druge korupcije nego je i specifična, faktički, radi se o korupciji, sui generis: **Dejtonska Bosna i Hercegovina samom sobom predstavlja oblik političke korupcije, odnosno, ovakva konstitucija države zahtijeva korupciju!**

To je razumljiv rezultat jer je ova BiH jedna od najkompliciranijih svjetskih država, koja je uz svoju unutrašnju složenost, opterećena i najzahtjevnijim nacionalistima novoga doba. Preurediti takvu državu i transformirati njene političke nacionaliste najveći je mogući izazov za međunarodnu zajednicu i samu Bosnu i Hercegovinu. To ide dosta teško jer pojavila se važna skupina ljudi kojima je konstitucija države omogućila neočekivani prodor iz partera beznačajnosti u zonu gdje se kreiraju, donose i realiziraju odluke.

Hiperprodukcija ministarskih funkcija omogućila je proizvodnju snažnog birokratskog aparata koji se, po birokratskoj navici, opire promjenama. Sraslost partijskih i državnog aparata stvorila je pseudodržavni pokret koji ima svoju vezivnu ideologiju, a to je odbrana političkog koncepta koji spriječava konekciju Bosne i Hercegovine na evropske i euroatlantske asocijacije.

Naša “dvojna zemlja” omogućila je izdizanje vertikalne birokratske strukture od općine, pa preko kantona i entiteta do nivoa države koja, sem što “jede” društvenu suspstancu, svoju naraslu važnost potvrđuje i neotpornošću na korupciju koja je, kao ozbiljan tranzicijski fenomen, zavidan talenat za dugogodišnje preživljavanje pokazala upravo u Bosni i Hercegovini. Zahvaljujući, ne samo izdašnosti najsnažnije birokratske države, već i naslijeđenim formama življenja koje **podrazumijevaju korupciju** kao jedan od važnijih sadržaja bosanskohercegovačke socijalne građevine. U prilog ovoj neugodnoj tvrdnji ide i sekundarna konstatacija koja podcrtava **osjećaj za korupciju** stanovnika Bosne i Hercegovine, a tiče se iracionalne pučke fenomenologije: naši građani posegnuće za putevima i stranputicama korupcije, čak i kada im je ona kao sredstvo za dolazak do cilja nepotrebna!

Donošenje zakona i izgradnja institucija potrebnih za europeizaciju BiH najsmisleniji je međunarodni i državni projekat koji podrazumijeva uporedo gašenje nepotrebnih struktura. No te strukture opiru se sopstvenoj suvišnosti, braneći *status quo*. Odbrana *statusa quo* prethodni je oblik korupcije samog političkog sistema koji

preko svoje birokratske mašinerije stvara pretpostavke za korupciju u sistemu. Taj problem nadilazi etničku konstituciju Bosne i Hercegovine, taj problem nema etničku ravan i tiče se svih građana jednako. Unutar postojećeg bosanskohercegovačkog političkog poretka nužno je postići konsenzus o izgradnji evropske Bosne, ali bez političkog licemjerja koje vuče jedan korak naprijed, a zatim dva nazad.

Bosanskohercegovačko društvo na dugom je putovanju u stvarnu demokraciju. Na tom izazovnom transferu ka budućnosti i za budućnost, političke stranke ostaju jedan od najvažnijih, ako ne i najvažniji arbitar na političkoj sceni. Iako je pojava različitih interesnih grupa, nevladinih organizacija, alternativne političke i antipolitičke scene, u određenoj mjeri demokratizirala društvo, utičući na razvoj građanskih koncepata, na širenje "gradilišta građanskosti", političke stranke preživljavaju izazove modernog i postmodernog doba i dominiraju zonom političkog aktivizma.

Zato je najsmisleniji odgovor, poenta koja nadilazi propagandne uzuse dejtonskih *spin* doktora i apriornu korumpiranost dejtonske države, konstitucija nove političke stranke, apsolutno drugačije od postojećih. To znači registriranje političke stranke, koja bez lažnog, licemjernog jezika, razgovjetno i argumentirano razvija svoj politički program na potpunoj negaciji Dejtonom proizvedene Bosne! To je iskorak u novo političko stanje.

Ova ideja je limitirana jednom banalnošću: politička stranka koja je protiv Dejtona ne može se registrirati i izići na izbore! Tu ogradu treba prevladati. Naravno, u tom kontekstu postoji i opasnost etabliranja onih političkih stranaka koje su protiv dejtonske BiH zato što su protiv BiH. No, tu opasnost ne treba predimenzionirati, jer protiv njih je i međunarodno pravo i geopolitika.

S druge strane, političke stranke koje su za dejtonsku BiH, ustvari su protiv BiH jer nerazumijevaju ontološku nemogućnost izmjene dejtonske strukture unutar dejtonske strukture.

Uz sva moguća čitanja ovih zaključnih retoričkih dosjetki, jedno se nameće kao nadkriljujuće: vrijedi nadići nacionalističku citadelu dejtonske države. S uvjerenjem da su integrističke probosanske snage dovoljno snažne za trijumf.